

Belokranjsko učiteljsko društvo: Poročilo v zadnjem listu, da je to društvo odklonilo Deklaracijo, kakor smo prejeli osebno informacijo, ne odgovarja resnici. Prejeli smo sedaj formalno poročilo, ki se glasi: Belokranjsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju 23. januarja 1926 razpravljalo o Deklaraciji in soglasno sklenilo sledeče: **Deklaracije niti ne sprejememo, niti ne odklonimo.** Ko

bo prišla rednim potom, bomo o njej ponovno razpravljali in se končno odločili. **Smarsko - rogaško učiteljsko društvo** je soglasno sklenilo: **Priznavamo, da je Deklaracija primerno osnovana za diskusijo** pri delegacijskem zborovanju, v sedanji stizilaciji (torej ne idejno) pa to odklanjamo. Odbor naj pripravi za prihodnje zborovanje referat »Analiza deklaracije in njenih komentarjev«.

Mistifikacija.

»Jutro« je prineslo v 44. številki od 23. t. m. sledečo vest med dnevnimi poročili:

»Iz učiteljskih krogov smo prejeli: Učiteljski Tovariš« z dne 18. t. m. priobčuje na tretji strani pod naslovom »Z ozirom na gorostasno vest o radovljiskem učiteljskem društvu...« zatrdilo, da UJU odnosno uredništvo »Učit. Tov.« sploh ničesar ne ve o razpuščenih organizacijah učiteljskih in skuša vso stvar speljati na drug tir. Mi pa vprašamo, ali je res, da je bil g. Iv. Dimnik dne 30. januarja t. l. pri g. direktorju državnega moškega učilišča? In ali je dalje res, da je bil dne 15. februarja pri istem gospodu direktorju tudi g. Andrej Škulj? Z ozirom na dejstvo, da je bila v Učiteljski tiskarni sklicana tudi seja gotovih učiteljev, kjer se je razmotrivalo o izjavi naprednih učiteljskih, bi si drznili resno dvomiti o odkritosrčnosti gorenje izjave uredništva »Učit. Tov.«. Ali želite, da govorimo jasneje?

Najzlastneje je, da prihajajo take vesti »iz učiteljskih krogov« v politične liste in bo treba to kugo pričeti javno nobliati, za kar bo dal pač tiskovni zakon dovolj podlage in zaščite

Da se uverijo tovariši, kako resni-coljubni in »odkritosrčni« ter »iskreni«

so oni gospodje tovariši, ki blatijo naš stan in stanovske tovariše po političnih listih, prinašamo sledeče izjave v dokaz resnice:

Izjava

Podpisani izjavljam, da z gospodom Ivanom Dimnikom nisem nikdar razpravjal o klubu naprednih učiteljskihnikov.

Imenovani g. je bil dvakrat pri meni, o Božicu 1925 v uradni zadevi (izpit za pomožne šole), 30. januarja pa je iskal g. Dimnik prof. Bačiča in sva pri tej priliki govorila le mimogrede o novih učnih načrtih za učiteljska.

V Ljubljani, dne 23. febr. 1926.

A. Dokler, l. r.
ravnatelj.

Izjava

Podpisani izjavljam, da gosp. Andrej Škulj po novem letu soloh ni z menoj govoril, torej tudi ne dne 15. februarja 1926.

V Ljubljani, dne 23. febr. 1926.

A. Dokler, l. r.
ravnatelj.

Prvi sadovi depolitizacije UJU Poverjeništvo Ljubljana.

Na zadnja dva razpisa učiteljskih mest z dne 17. avgusta in 5. septembra 1925 so se izvršila sedaj imenovanja. Namestilna komisija za Ljubljansko oblast je bila vestno in previdno sestavila dvopredloge, na katere je ministrstvo prosvete v smislu dotične naredbe vezano. Toda preden so se izvršila imenovanja, je prosvetni minister Velia Vukičević podal ostavko. Ministru št. Radiću pa predlogi niso ugaali, zato jih je vrnil velikemu županu v ponovni pretres in sklepanje. Čakal sem, kdaj bo sklicana zopet seja namestilne komisije, a zaman. Delo so opravili gospodje sami — veliki župan, šef prosvetnega oddelka in oblastni referent za osnovno šolstvo. Zastopnikov učiteljstva v namestilni komisiji na moje veliko začudenje niso pozvali na sejo. Mislim, da leži akt še vedno nerešen na prosvetnem oddelku. Imenovanja sem zvedel šele iz listov. Nerazumljivo pa mi je, kako se je moglo na čelo postaviti: »Na predlog namestilne komisije v Ljubljani so imenovani.« Kako so gospodje prvotne dvopredloge spremenili, mi ni znano, vidimo le, da je več kot polovica imenovanih takih prosilcev, ki jih v prvotnih dvopredlogih ni bilo. Po mojem mnenju so ta imenovanja nezakonita in spregovoriti bodo morale o tem še druge instance.

Najlepša mesta so dobili pronosirani Slomškari in nekateri drugi prosilci, ki v sedanjih časih na vsa usta kriče po depolitizaciji šolstva, naskrivaj pa so se v sedanji kompetenci obračali in prosili za protek-

cijo na vse strani, na reprezentante političnih strank — na Puclja, Prepeluha, potem zagrebškega Tomažiča na ministra št. Radica itd. V »deklaraciji« zahtevalo, da naj se učiteljstvo osamosvoji od političnih strank, skrivaj pa jih prosijo za pomoč.

Kardinalna točka v »Deklaraciji« je, da se učiteljska organizacija ne sme vmešavati v učiteljska imenovanja. To je prvi pot, da organizacija ni posegla vmes in — sadovi so že tu: prezrli so učiteljske zastopnike, na odlična mesta postavili Slomškarije, akoravno so mnogi napredni kompetentni starejši in boljše kvalificirani in popolnoma prezrli naše ljudi. V poverjeništvu včlanjeno učiteljstvo se je depolitiziralo, Slomškariji pa so marljivo delali za svoje ljudi pri klerikalnih poslancih, pri radikalih in radičevcih in so dosegli, da so dobili vsi kompetentni lepa mesta. Mi pa se depolitizirajmo, le krepko naprej!!!

L. Jelenc l. r.

Opomba uredništva: Prinašamo ta dopis, ki je bil sicer že objavljen v nedeljskem »Jutru« in poslan »Učiteljskemu Tovarišu« šele v drugi vrsti, v torek. Na drugem mestu je objavljeno stališče, ki ga je tudi eksekutiva organizacije zavzela k temu vprašanju. Za trditve pod »Prepuščamo odgovor vsem onim, ki so sedanja službena mesta dobili, naj sami odgovarjajo, če so se za službena mesta res na skrivnem posluževali političnih strank in jih skrivaj prosili za pomoč«.

Splošne vesti.

— V zadnji številki smo priobčili imenovanja v ljubljanski oblasti. Zadnjič smo priobčili imenovanja v mariborski oblasti. Kolikor smo poučeni so imenovanja v mariborski oblasti izvršena brez vnanjega vpliva in res v zmislu čl. 62. čin. zakona. Ne moremo pa se novsem strinjati z načinom imenovanja v ljubljanski oblasti. Kakor smo namreč poučeni, so se ta imenovanja izvršila brez in preko namestilne komisije. Po odpravi višjega šolskega sveta, kjer so se nameščenja obravnavala zborna, smo se dolgo borili proti temu, da bi se brez učiteljskih zastopnikov odločalo o usodi učiteljstva in naj bi se ta sistem odpravil. Ne bomo danes ponovno navajali vzrokov za to. Predvsem smo se borili za to, da dobimo namestilno komisijo, da tako pridemo od upravno absolutistične k bolj demokratični prosvetni

upravi. Po dolgi borbi se nam je to posrečilo doseči in dobili smo z ministrsko odredbo O. N. Br. 21.617 od 23. aprila 1925 (glej Osn. Nastavo br. 14 od 1. maja 1925) namestilno komisijo z zastopniki učiteljstva, katere namen je bil v prvi vrsti objektivno zakonito postopanje in prepričati strankarske in laičke vplive na učiteljska nameščenja. Kakor pa smo poučeni, se navedena imenovanja niso izvršila na predlog namestilne komisije, dasi ministrska odredba ni razveljavljena in bi se morala upoštevati, če se hoče upoštevati pravni postopek. **Oseba je postranska stvar!** Protestirati moramo, da so se ta imenovanja izvršila brez in preko zastopnikov učiteljstva v namestilni komisiji. Ta praksa bo zavedla v iste vode, iz katerih hočemo ravno izplavati. Zato bi bilo železi in bo šla naša borba vedno za tem, da se nam va-

rujejo pravne razmere. **Ne glede na osebo** moramo odločno povzdigniti svoj glas in javno izreči enodušno zahtevo učiteljstva po popolnem uveljavljanju namestilne komisije z učiteljskimi zastopniki in popolnem varstvu pravnih razmer. Pričakujemo, da se bo ta pogreška odpravila in da se ne bo postopalo preko učiteljskih zastopnikov in tudi ne preko organizacije pri nominiranju učiteljskih zastopnikov v razne zastope.

— **Ako so znani kaki kričeči slučaj pri sedanjih nameščenih bodisi v eni ali drugi oblasti, prosimo predsednike okrajnih učiteljskih društev, da jih prijavijo s podrobnimi navedbami poverjeništvu, da jih isto odda pravno-obrambenemu odseku v proučitev.** Prizadeati naj se opozore, da dajo točne podatke in so sami osebno odgovorni za točnost in resničnost podatkov.

— **Nova intriga.** Na podlagi dejstva, da niso bili pozvani učiteljski zastopniki v ljubljanski oblasti v namestilno komisijo, hočejo sedaj izrabiti nekateri to kot sredstvo v boju proti Deklaraciji. Nas ne vznemirja to! **Za svoje zastopnike v namestilni komisiji** — bomo borili naprej in tudi za pravični postopek pri nameščenjih. Odločno pa moramo zavrniti izrabljanje teh imenovanj za pristranske namene. Zato smatramo, če bi bila resna volja odpomoči pravnemu postopku in pravičnemu postopku pri službenem nameščenju, da je bil tozadevni članek v »Jutru« zelo neumesten, ker se preveč jasno vidi iz njege namen. S takimi članki se ne bo od pomoglo niti pravičnemu postopanju pri nameščenjih, niti se ne bo utrdilo s takim načinom upoštevanje in mnenje učiteljskih zastopnikov v namestilnih komisijah. Jasno je, da se s tem stvari škoduje in treznomisleče učiteljstvo bo odklonilo samo take »zagovore«. — Zakaj pa v mariborski oblasti ni podobne gonje pri imenovanjih, kakor se dogaja ravno od učiteljske strani vedno v ljubljanski oblasti?

— **Ker se še vedno ni oglašil nobeden dopisnik proti Deklaraciji,** bi bilo v interesu organizacije in stvari same, da se s stvarnimi argumenti oglasijo tudi oni, ki imajo pomisleke proti Deklaraciji v katerikoli točki. Naj navedejo argumente in se udeležijo načelne debate, ki bo razbistrila vprašanje obojestransko. Potrebna je obojestranska debata tudi za končno redakcijo, ki jo bode moral izvesti odsek za pokrajinsko skupščino. Tudi okrajna društva naj pošljejo svoje pomisleke poverjeništvu z utemeljitvami vred.

— **Vpliv naše organizacije na nameščenja in Deklaracija.** Nekatere silno moti, češ, da po Deklaraciji ne sme imeti organizacija nobenega vpliva na imenovanja. Ni res! V zmislu Deklaracije naj se samo vodilne osebe organizacije ne eksponirajo ter naj ne protežirajo posameznikov pri imenovanjih. Ni tudi dobro, da so te osebe v namestilnih komisijah, ker nade potem vsa neievoluta zaradi služb na vso organizacijo. To nam je pokazala praksa. **Organizacija se mora boriti za to, da bo učiteljstvo volilo lahko nepristrane osebe kot učiteljske zastopnike v namestilne, disciplinarne in druge zastope, od katerih bo zahtevala, da varujejo v teh zastopih strogo objektivno postopanje.** Organizacija se bo borila proti temu, da se pri nameščenjih ne bo postopalo strankarsko, temveč strogo objektivno, po službenih predpisih. Organizacija se bo borila med članstvom samim, da ne bode iskalo protekcije pri političnih strankah, ampak da se bo priznala prednost onim, ki imajo po službenih predpisih prednost. S tem bo sama trebila partizanstvo pri nameščenjih. To je zmisel one točke v Deklaraciji in kadar to dosežemo, bo lahko vsak učitelj hodil ravno pošteno pot za službo.

— **Okrajni šolski nadzorniki in okrajna učiteljska društva.** Oba prosvetna inspektorja velikih županov sta izdala na sreske šolske nadzornike odlok, v katerem pravita, da bodi nadzornik kot tak pri vseh vprašanih stanovskih organizacijskega značaja strogo nepristranski to je ne za in ne proti. Kjer je nadzornik tudi društveni predsednik, naj zaradi uradnega položaja predsedstvo odloži, dokler je nadzornik ali naj na pri takih zborovanjih ne predseduje. Tudi naj nadzornik vedno javi predsedniku, ali zastopna šolska oblast, ali se udeležuje zborovanja kot društven član. — K temu prinašamo sledeče: Ne vemo, kdo je ta odlok povzročil, važna pa je za nas konstatacija, da nosi prvi, t. i. ljubljanski odlok datum 9. (devetega) januarja t. l. To konstatiramo za to, da se izognemo

morebitnim očitkom, da izhaja iniciativa od organizacije ali od katerega organizacijskega funkcionarja. Pozabiti ne smemo, da so v Srbiji ravno sreski šolski nadzorniki ustanovitelji sreskih učiteljskih društev in njih najboljši strokovni delavci in voditelji. Konstatiramo, da ni dal noben član organizacijskega vodstva ne pred 10. januarjem in ne po 10. januarju iniciative za ta odlok. — Prepuščamo, da zavzamejo predvsem sreski šolski nadzorniki sami svoje stališče, potem pa okrajna učiteljska društva. Opozorjamo pa na uradni značaj odloka, zaradi česar morajo biti argumenti strogo stvarni in mirno izraženi.

— **Protest proti omejevanju osebne svobode učiteljem.** Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj: 1. Učiteljice protestiramo proti odlokom, kakor je oni g. ministra prosvete z dne 28. julija 1925, O. N. br. 31.080, o obleki učiteljic, ker se zavedamo, da pretežna večina učiteljic s svojim nastopom in vedenjem ne daje povoda za take pavšalne predpise, ki nam odrekaajo pravo poimovanje za naš poklic kot vzgojiteljice. — Ako so izjeme med nami, naj se osebno opomni in disciplinirajo. — 2. Učiteljice vršijo isto delo kot tovariši, zato smatramo za žaljivo dejstvo, da se samo nam nalaga tema za uradno konferenco. Ali vsemu učiteljstvu, ali pa nobenemu.

— **Lojalno popravljamo vest o Belokranjskem društvu.** Ni res, da je to društvo odklonilo Deklaracijo, ker je bil osebni pritisk na članstvo od gotove strani in tudi ni bilo na članstvo nobenega vpliva od gotove strani. Društvo piše o tem formalno sledeče: »Ne od zgoraj ne od katerekoli strani si ne pustimo vplivati, nač pa bomo prei temeljito premislili, predno bomo izrekli sodbo o tako važni zadevi, kakor je preorientacija naše stanovske organizacije.« — Na drugem mestu prinašamo formalno stališče, ki ga je zavzelo to društvo k Deklaraciji. — Ker smo prejeli vest o odklonitvi ustno od osebe, o katere verodostojnosti nimamo povoda dvomiti, smo to vest tudi beležili. Ista oseba je tudi sama izjavila, da se je udeležila zborovanja in da je članstvo na podlagi njegovega govora in še enega tovariša soglasno odklonilo Deklaracijo. To smo smatrali tudi kot osebni pritisk na članstvo. Nimamo vzroka poročati neresnico, zato tudi vest o Belokranjskem društvu lojalno popravljamo na formalnem popravku. — **Uredništvo »Učit. Tov.«**

— **Tiskarski škrat** nam je v zadnji številki »Tovariša« nekoliko donagajal. V zadnjem odstavku notice »Ugotavljam o zvirom na dvome itd.« čitaj pravilno: »Kot poslovni tajnik (ne pa član ožjega sveta in eksekutive) je bil nameščen itd...«

— **Kočevarji tepelo naše učitelje v slovenski Belokrajini.** Z ozirom na naslovno notice, prosim, priobčite nastopno pojasnilo. Takoi po navedenem dogodku sem govoril s sreskim šolskim nadzornikom, ki je izjavil: »Preiskava je že uvedena in storilci bodo eksemplarično kaznovani.« V sled te izjave sem smatral protest za nepotreben, osebno, ker je prešla ta resna zadeva po »Jutrovih« noticah v popolnoma osebno zadevo. Ako ne bode sresko poglavarstvo potrebnega ukrenilo, bo naše društvo gotovo, brez pritiča od katerekoli strani, povzdignilo svoj glas. — Za Belokranjsko učiteljsko društvo J. Barle, t. č. predsednik.

Poziv. V zmislu sklepa nekega okrajnega učiteljskega društva naprošamo uredništva političnih dnevnikov, naj opuste razpravljanje o Deklaraciji, dokler vprašanja iste niso definitivno rešila posamezna učiteljska društva.

Istočasno poziva podpisano poverjeništvo na sklepu eksekutive z dne 23. svečana vse one člane, ki se zatekajo s svojimi članki v politično časopisje, naj s tem prenehajo, ako količkaj ljubijo svojo stanovsko organizacijo

UJU — poverjeništvo Ljubljana.

— **Tovariši upravitelji (ice)!** Na naše vabilo za odkup starih letnikov Zvončka se je doslej odzvalo samo 50 šol. V primeri s številom šol v Slo-

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in pravitnikov
ARGUS o vse informacije so valdar točne izbrne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS -ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus